

ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN SOSYAL SORUMLULUK DÜZEYLERİ

Mehmet ÖZCAN*

ÖZ

Bu araştırma ortaokul öğrencilerinin sosyal sorumluluk düzeylerini ölçmeyi amaçlamaktadır. Araştırmada cinsiyet ve sınıf düzeyi değişkenleri kullanılmıştır. Araştırma tarama modelinde tasarlanmış nicel bir çalışmadır. Araştırmanın çalışma grubunu ortaokul düzeyinde ve tüm kademelerde eğitim göre 483 ortaokul öğrencisi oluşturmaktadır. Araştırmada ‘Ortaokul öğrencilerine yönelik sosyal sorumluluk ölçeği’ kullanılmıştır. Araştırma verileri SPSS 18 paket program ile analiz edilmiştir. Araştırma verilerinin analizinde Mann Whitney U testi ve Kruskal Wallis H testi kullanılmıştır. Ölçeğin KMO değeri .884, Bartlett’s testi sonucu 2029.614 ve Cronbachalpha katsayı değeri .829 bulunmuştur. Araştırmanın bulgularına göre öğrencilerin sosyal sorumluluk ortalama puanı 3.02, ölçeğin yardımlaşma alt boyutunda ortalama puan 2.86, çevreye duyarlık alt boyutu ortalama puanı 3.00, birlikte hareket etme alt boyutu ortalama puanı 3.17 ve sosyal duyarlık alt boyutu ortalama puanı 3.15 olarak bulunmuştur. Ortaokul öğrencilerinin sosyal sorumluluk düzeyleri cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir. Sınıf düzeyi değişkenine göre öğrencilerin sosyal sorumluluk düzeyleri anlamlı farklılık göstermektedir. Anlamlı farklılıkların yardımlaşma alt boyutunda ortaokul_1 ve ortaokul_4 grupları arasında ve ortaokul_1 grubu lehine, çevreye duyarlılık alt boyutunda ortaokul_1 ve ortaokul_2 grupları arasında ve ortaokul_1 grubu lehine, ortaokul_1 ve ortaokul_3 grupları arasında ve ortaokul_1 grubu lehine ve ortaokul_1 ve ortaokul_4 grupları arasında ve ortaokul_1 grubu lehine, birlikte hareket etme alt boyutunda ortaokul_1 ve ortaokul_3 grupları arasında ve ortaokul_1 grubu lehine, ortaokul_1 ve ortaokul_4 grupları arasında ve ortaokul_1 grubu lehine ve ortaokul_2 ve ortaokul_4 grupları arasında ve ortaokul_2 grubu lehine, sosyal duyarlık alt boyutunda ise ortaokul_1 ve ortaokul_4 grupları arasında ve ortaokul_1 grubu lehine ve ortaokul_3 ve ortaokul_4 grupları arasında ve ortaokul_3 grubu lehine olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Ortaokul, öğrenci, sosyal sorumluluk.

SOCIAL RESPONSIBILITY LEVELS OF SECONDARY SCHOOL STUDENTS

ABSTRACT

This study aims to investigate secondary school students’ social responsibility levels in terms of gender and grade variables. This study is a quantitative research designed as survey model research. The study group is 483 secondary school students of all grades. ‘Social Responsibility Scale for Secondary School Students’ was used in this study. Research data were analyzed by SPSS 18 packet program. For data analyses Mann Whitney U test and Kruskal Wallis H tests were applied. Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) value is .884, Bartlett’s test result is 2029.614 and Cronbach alpha coefficient is .829. According to research findings secondary school students’ social responsibility levels mean score is 3.02, helpfulness sub-dimension mean score is 2.86, environmental awareness sub-dimension mean score is 3.00, cooperation sub-dimension mean score is 3.17 and social awareness sub-dimension mean score is 3.15. Secondary school students’ social responsibility levels do not differ according to the gender variable. Secondary school students’ social responsibility levels significantly differ according to grade. At helpfulness sub-dimension significant differences were viewed between grade_1 and grade_4 and in favour of grade_1, at environmental awareness sub-dimension significant differences were viewed between grade_1 and grade_2 and in favour of grade_1, between grade_1 and grade_3 and in favour of grade_1, between grade_1 and grade_4 and in favour of grade_1, at cooperation sub-dimension significant differences were viewed between grade_1 and grade_3 and in favour of grade_1, between grade_1 and grade_4 and in favour of grade_1, at social awareness sub-dimension significant differences were viewed between grade_1 and grade_4 and in favour of grade_1, between grade_3 and grade_4 and in favour of grade_3.

Keywords: Secondary school, student, social responsibility

* Dr. Öğretim Üyesi, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, Nevşehir, mehmetozcan79@gmail.com, ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5451-0773>

GİRİŞ

Toplumun var olabilmesi için bireylerin sosyal, kültürel, felsefi, yaşam biçimi, ekonomi, adalet, ahlaki değerler gibi birçok ortak özelliklerinin olması beklenir. Bireyler bu açıdan içinde buldukları ve paydaşı oldukları topluma karşı birçok görevi vardır. Bu görevler ise bireyleri bir arada ve toplum olarak meydana getirir. Bireyler topluma karşı üretim, hizmet, etik, ahlak gibi sorumluluklarının yanında sosyal açıdan da sorumlulukları vardır. Toplumda tüm bireylerin yaşam biçimleri aynı refah düzeyinde olamayacağı gibi, bireyler birbirlerine de sürekli olarak ihtiyaç duyarlar. Her bireyin topluma karşı ekonomik karşılığı olmayana ancak toplumun temel ihtiyaçlarını gidermeyi amaçlayan sosyal sorumlulukları da vardır.

Sosyal sorumluluk kavramı günümüzde toplumlarda yaygın olan ifadeler arasındadır. Kişiler bireysel olarak topluma karşı sosyal sorumluluklarını yerine getirmenin yanında özellikle sivil toplum örgütleri, medya, kurum ve kuruluşlar, dernek ve vakıflar toplumda gördükleri birtakım eksik ya da yetersizlikleri karşılamayı kendilerine sosyal sorumluluk olarak görmektedirler. Bir sorumluluğun sosyal olması davranışın toplumu olumsuz etkileyecek faktörlerin giderilmesi ya da en aza indirilmesi, topluma yarar sağlaması, toplumun gereksinimini giderecek nitelikte olması olarak ifade edilebilir. Sosyal kavramı toplumun kendisi ya da tabakalarına ilgili ve topluma yönelik olarak tanımlanabilir (Minareci, 2007). Sorumluluk kavramı ise bireyin toplum ya da kurum tarafından kendisine verilen görev yükümlülüklerini beklentileri karşılayacak düzeyde gerçekleştirebilmesi olarak tanımlanabilir. Sorumluluk ise bireyin kendisinden beklenen görevleri kurallar bütünü içinde yerine getirebilmesidir (Özüpek, 2004). Sorumluluk bir kurumun gerçekleştirdiği etkinliklerini açıklaması ve bu etkinlikler sonucunda meydana gelen durumları ise üstlenmesidir (Erol, 2002). Sosyal sorumluluk anlayışının temelinde toplum yararına çalışmalarda bulunmak, toplumda fark yaratacak etkinlikler gerçekleştirmek ve toplumun gereksinimlerini gidermek vardır. Bu açılarından bakıldığında sosyal sorumluluk bireye toplum yararına yapılması için verilen görev ve yetkilerin yerine getirilmesi olarak tanımlanabilir. Sosyal sorumluluk toplumu olumsuz etkileyecek olayları azaltmanın ya da azaltmanın yanında, toplumda fark oluşturacak etkinliklerin yapılmasıdır (Eilbert ve Parket, 1973). Sosyal sorumluluk bireylerin hak ve çıkarlarının korunmasının toplumun tümü ilgilendirmesidir (Koontz ve O'Donnell, 1976). Sosyal Sorumluluk bireyin bilerek ve isteyerek kaynaklarını toplumun kazanımlarını geliştirmeye yönelik kullanmasıdır (Kotler ve Lee, 2005).

Sosyal sorumluluk kavramının tarihsel gelişimi incelendiğinde dünya medeniyetleri içinde isimlendirilmeden ve farkında olunmadan bireyler sosyal sorumlulukları yerine getirmiştir. Ancak sosyal sorumluluk kavramının ortaya çıkması 1800'lü yılların sonuna kadar uzanmaktadır (Becerikli, 2000). Ancak toplumda belirgin düzeyde ortaya çıkması 1929 yılında Amerika'da başlayan ve tüm dünyaya yayılan ekonomik kriz insanların yalnızca kendi gereksinimlerini gidermesine odaklanmış ve büyük işletmelerin iflas etmesine ve işsizliğin artmasına neden olmuştur (May, Cheney ve Roper, 2007). Bu durum kurumların 1930 ve 40'lı yıllarda işsiz insanlara iş olanağı sağlayabilmek için projeler üretmiştir. 50'li yıllarda dünya genelinde devletler vatandaşlarına iş olanaklarının yanında sosyal haklar, konut, sağlık güvencesi vermeyi amaçlamış, 60 ve 70'li yıllarda toplumlar büyük işletmelerin sahip olduğu gücün toplum ile paylaşılması gerektiğini, adaletin yalnızca ekonomik gücü olana değil, toplumun tamamına yayılması gerektiğini bunun da bir sosyal sorumluluk olduğunu savunmuşlardır. 80'li yıllarda kurumların çalışanlarının haklarını savunması gerektiği ve bu strateji ile farklılık oluşturduğu düşüncesi yayılmıştır. 90'lı yıllarda ise sosyal sorumluluk projeleri yoğunluk kazanmıştır (Carroll, 1991; Frederick, 2006; Bayraktaroğlu, İlter ve Tanyeri, 2009; Mullerat, 2010). Türkiye'de sosyal sorumluluk kavramının gelişimine bakıldığında yapılan faaliyetlerin göz önüne çıkarılmadığı ve gönüllülük esasına göre gerçekleştirildiği görülmektedir. Son 20 yıldır izlenen uygulama örneklerine göre ise işletmelerin topluma karşı sorumluluklarının olduğu ve bu sorumlulukları yerine getirmekle yükümlü olduğu bilinci ön plana çıkmıştır (Nalbant, 2005).

Sosyal sorumluluk kavramı son yıllarda kurumsal sosyal sorumluluk olarak ifade edilmiştir. Bu durum sosyal sorumluluk kavramının büyük kitlelerde fark oluşturması ve etki edebilmesi için bireysel olmaktan çıkarak kurumsal nitelikte olması gerektiğinden kaynaklanıyor olabilir. Kurumsal sosyal sorumluluk kavramı ilk kez Bowen (1953) tarafından yazılan 'İşadamlarının Sosyal Sorumlulukları'

kitabında yer almıştır. Genel olarak bakıldığında kurumsal sosyal sorumluluk kavramı kurumun örgütsel olarak üstlendiği sosyal sorumluluklar ve bu sorumluluğun toplumda kuruma kattığı imajdır. Kurumsal sosyal sorumluluk kurumların gönüllü olarak toplumsal sorunlarla örgütü ve paydaşlarını bütünleştirmesidir (Avrupa Birliği Komisyonu, 2001). Kurumsal sosyal sorumluluk işletmelerin toplumsal sorunları ortadan kaldırması ya da en aza indirmesi, bunun yerine topluma katkı sağlayacak ve fark oluşturacak projeler geliştirmesi ve etkinlikler yapmasıdır (Mohr, Webb ve Haris, 2001).

Kurumsal sosyal sorumluluk kavramı günümüzde yasal, ahlaki, ekonomik ve gönüllü olmak üzere 4 alt boyuttan oluşmaktadır. İşletmeler üretim sürecinde topluma karşı sorumlulukları vardır ve bu sorumluluklara etik değerler çerçevesinde bağlı kalmakla sorumludur. Üretim sürecinde toplum yararını gözetmek, yasal süreçlerine bağlı olmak, denetim faaliyetlerine dâhil olmak yasal sorumluluk; çalışanların, yatırımcıların, tüketicilerin, tedarikçilerin haklarını gözetmek, kararlarını bu paydaşları dikkate alarak vermek ve etik değerlere bağlı kalmak ahlaki sorumluluk; tüketicilerin ihtiyaç duydukları ürünlerin üretilmesi ve bu aşamada toplumun ekonomik düzeyinin göz önünde bulundurulması ekonomik sorumluluk; kaynakların bir kısmının gönüllülük esasına göre sanatsal, sosyal ve kültürel faaliyetlere ayırması, kurumun ve çalışanlarının toplum yararına etkinliklerde bulunan yurttaşlar olarak algılanması ise gönüllü sorumluluk boyutudur (Carroll, 1991).

Sosyal sorumluluk kavramı klasik ve sosyal sorumluluk olmak üzere iki türde incelenebilir. Klasik sosyal sorumluluk yaklaşıma göre işletmeler kurumsal hedeflerini gerçekleştirmenin dışında toplumsal bir amacı gerçekleştirmeyi benimsemez. İşletmenin ekonomik kazanç elde edebilmesi aynı zamanda sosyal sorumluluğu da yerine getirmiş olarak kabul edilir. İşletmelerin topluma karşı bir sorumluluğu vardır, o da kazanç sağlamaktır (Friedman, 2007). Modern sosyal sorumluluk yaklaşımına göre ise işletmeler kazanç elde etmenin ötesinde topluma katkı sağlayacak etkinlik ve projelerde de yer almalıdır. Bu kapsamda işletmeler toplumsal sorunların bir parçası olabilir, sorunları toplumun diğer paydaşlarıyla birlikte çözer, çevresel faktörleri göz önünde bulundurur ve gönüllülük esasını benimser (Şahin, 1996). Buna göre sosyal sorumluluk kurumlara birtakım katkılar sağlar. Bu katkılar işletmelerin toplumda benimsenmesini ve kabullenmesini sağlar, toplumsal imajını olumlu yönde etkiler, bu durumda ise karlılık oranı artırabilir. Maliyet gibi görünen sosyal yatırımlar şirketin karlılık oranını artırabilir, toplumsal sorunların tartışıldığı platformlarda yer alarak toplumda önemli bir paydaş olarak kabul edilebilir ve çevreye karşı sorumluluklarını bilen işletmelere ulaşılabilir, marka ve piyasa değeri yükselebilir, nitelikle kişilerle çalışabilir, müşteri sadakati sağlayabilir, üretkenlik ve kalite artışı olabilir. (Argüden, 2002).

Örgütlerin sosyal sorumluluk kapsamında toplumsal yardım etkinliklerine katılabilir, engelli bireylerin topluma kazandırılmasına yönelik projeler geliştirebilir, istihdam edebilir, işletme paydaşlarının yönetime katılmasını sağlayarak toplumsal sorunlara doğrudan çözüm bulabilir ve çalışanların hakları yasal dayanaklarla güçlendirilebilir.

Topluma karşı sorumluluklarının bilincinde olan bireylerin yetiştirilmesinde sosyal sorumluluk kavramı ön plana çıkmaktadır. Bu bilincin kazandırılmasında ise eğitim kurumlara önemli görevler düşmektedir. Eğitim kurumları programlarına sosyal sorumluluk bilincinin kazandırılmasını, bunun topluma olan katkılarının görülmesini bir proje uygulaması ile sağlayabilir. Üniversitelerin eğitim fakültelerinde 2006 yılından itibaren topluma hizmet uygulamaları dersi ile sosyal sorumluluk bilinci kazandırılmaya çalışılmaktadır. Bu amaçların yanında bireysel olarak öğrencilere sosyal sorumluluk bilinci kazandırılarak kendini değerli hisseder, etkili bir birey olma duygusu kazanır, sosyal yeterlik kazanır, okula karşı sorumluluk duygusu kazanır, iletişim becerisi gelişir, farklılıklara karşı hoşgörü ile yaklaşır (Sliwka, 2004). Sosyal sorumluluk bilinci kazandırılan öğrenciler sorumluluğunu yerine getirmeye çalışır, ihtiyaç duyulan konularda çevresine destek olur, iş birliği yapar ve fikirlerini çevresi ile paylaşır (Schlechty, 2005). Sosyal sorumluluk bilinci gelişen öğrenciler işbirliği içinde çalışır, çevresine yardım eder, sosyal adalet, etik ve eşitlik kavramlarına önem verir, özgüven duygusu oluşur (Yılmaz, 2011). Sosyal sorumluluk bilinci gelişmiş bireyler diğerlerinin hak ve düşüncelerine saygı duyar, etkinliklere katılır ve çaba gösterir, karar verme yeterliğine sahiptir, başkalarına yardım eder ve liderlik davranışı gösterir (Hellison, 2014). Arkadaşları ve öğretmenleri tarafından sosyal sorumluluk bilincine sahip olduğu belirtilen öğrencilerin akademik yönden daha başarılı olduğu gözlemlenmiştir

(Wentzel, 1991). Sosyal sorumluluk davranışları bireyin içinde bulunduğu toplum ve çevrenin yanında ailesini, iş çevresini, sorumlu olduğu kişileri de etkileyen bir olgudur. Buna göre bireylere sosyal sorumluluk bilincinin kazandırılması ile toplumda görülen eksik ve aksaklıkların plan ve projeler ile giderilebilir (Ergül ve Kurtulmuş, 2014). Toplumda sosyal sorumluluk bilincinin kazandırılması ile faaliyetlerin kamu ve toplumsal çıkarların göz önünde bulundurularak gerçekleştirilmesi, iyi vatandaş olma bilincinin kazandırılması ve toplumun öncelik ve beklentilerinin karşılanması amaçlanır (Özgener, 2000). Öğrencilerin sosyal sorumluluk davranışları yerel ve küresel boyutta toplum bilinci ve etkinliklere katılım, kültürlerarası bilgi birikimi ve yeterlilik, etik kurallara bağlı kalarak akıl yürütme ve davranma ile hayat boyu öğrenme becerileri ve ilkelerini kapsamaktadır (AAC&U, 2004).

Bu araştırmanın amacı ortaokul öğrencilerinin sosyal sorumluluk düzeylerini saptamaktır. Bu amaçla aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır.

1. Ortaokul öğrencilerinin sosyal sorumluluk düzeyleri nedir?
2. Ortaokul öğrencilerinin sosyal sorumluluk düzeyleri cinsiyete göre farklılık göstermekte midir?
3. Ortaokul öğrencilerinin sosyal sorumluluk düzeyleri sınıf düzeyine göre farklılık göstermekte midir?

YÖNTEM

Araştırma modeli

Bu araştırma ortaokul öğrencilerinin sosyal sorumluluk düzeylerini belirlemeyi amaçlayan tarama modelinde nicel bir çalışmadır. Tarama modeli geçmişte veya halen var olan bir durumun ortaya çıkarılmasını amaçlayan çalışma türüdür (Karasar, 2010). Nicel araştırma çalışma konusuna yönelik bilgilerin sayısallaştırılarak sistematik bir şekilde elde edilmesidir (Burns ve Grove, 1993).

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubu 2019-2020 eğitim öğretim yılında Kayseri il merkezinde bulunan bir ortaokulun tüm düzeylerinde öğrenim gören 483 öğrenciden oluşmaktadır. Araştırma grubunun demografik özellikleri aşağıda Tablo 1’de yer almaktadır.

Tablo 1. Ortaokul öğrencilerinin demografik özellikleri

Değişken		%	f
Cinsiyet	Kız	49.1	237
	Erkek	50.9	246
Sınıf Düzeyi	Ortaokul_1	28.4	137
	Ortaokul_2	21.3	103
	Ortaokul_3	23.2	112
	Ortaokul_4	27.1	131

Tablo 1 incelendiğinde çalışmada 483 ortaokul öğrencisinin katılımcı olarak yer aldığı görülmektedir. Çalışmada cinsiyete göre 237 (%49.1) kız 246(%50.9) erkek öğrenci yer almıştır. Sınıf düzeyi değişkenine göre çalışmada 137 (%28.4) ortaokul 1, 103 (% 21.3) ortaokul 2, 112 (% 23.2) ortaokul 3 ve 131 (%27.1) ortaokul 4. sınıf öğrencisi yer almaktadır.

Veri Toplama Araçları

Araştırma verileri Eryılmaz ve Deveci (2019) tarafından geliştirilen ‘Ortaokul Öğrencilerine Yönelik Sosyal Sorumluluk Ölçeği’ ile toplanmıştır. Ölçek yardımlaşma, çevreye duyarlılık, birlikte hareket etme ve sosyal duyarlılık olmak üzere 4 alt boyut ve 17 maddeden oluşmaktadır. Çalışmada kullanılan ölçek 4’lü Likert dereceleme tipindedir ve ölçek aralıkları “Hiçbir zaman”, “Bazen”, “Genellikle” ve “Her zaman olarak tanımlanmıştır. Ölçeğin geçerlik ve güvenilirliğine yönelik analizler incelendiğinde bu çalışmada ölçeğin KMO değeri .88, Bartlett’s testi sonucu 2029.614 ve Cronbach alpha katsayı değeri .83 olarak görülmüştür. Ayrıca ölçeğin yardımlaşma alt boyutunun Cronbach alpha katsayı değeri .733; çevreye duyarlılık Cronbach alpha katsayı değeri .568; birlikte hareket etme

Cronbach alpha katsayı değeri .614 ve sosyal duyarlılık Cronbach alpha katsayı değeri .544 olarak bulunmuştur. Bu sonuçlar ölçeğin orijinali ile benzerlik göstermektedir.

Verilerin Toplanması

Araştırma verilerinin toplanması amacıyla kullanılan ölçek formu ortaokulun tüm kademelerinde bulunan öğrencilere elden dağıtılarak ve 1 hafta süre içinde toplanmıştır. Verilerin toplanma aşamasında öğrencilere verecekleri bilgilerin hiçbir yerde açıklanmayacağı, paylaşılmayacağı, verilerin gizliliğine ve hassasiyetine gerekli özenin gösterileceği belirtilmiştir. Araştırmaya 518 ortaokul öğrencisi katılmıştır ancak gerekli özen gösterilmeden doldurulan 35 ölçek formu analize dâhil edilmemiştir.

Verilerin Analizi

Araştırma verileri SPSS 18 paket program ile analiz edilmiştir. Verilere uygulanan Kolmogorov-Smirnov normallik testine göre verilerin normal dağılım göstermediği sonucuna ulaşılmış ve bu sonuca bağlı olarak non-parametrik analiz türlerinden Mann Whitney U testi ve Kruskal Wallis H testi kullanılmıştır. Araştırmada yapılan analizlerin anlamlı farklılık düzeyi .05 olarak belirlenmiştir.

BULGULAR

Tablo 2. Ortaokul öğrencilerinin sosyal sorumluluk düzeylerine yönelik betimsel sonuçlar

	N	\bar{X}	Ss	K _y	B _s
Ortaokul öğrencilerinin sosyal sorumluluk düzeyi	483	3.02	.476	.491	-.537
Yardımlaşma Alt boyutu	483	2.86	.685	-.517	-.282
Çevreye Duyarlık Alt boyutu	483	3.00	.469	.732	-.747
Birlikte Hareket Etme At boyutu	483	3.17	.736	-.460	-.642
Sosyal Duyarlılık At boyutu	483	3.15	.657	.001	-.627

Araştırmada kullanılan ortaokul öğrencilerinin sosyal sorumluluk düzeylerini belirlemeyi amaçlayan ölçeğin betimsel istatistikleri Tablo 2’de verilmiştir. Sonuçlar incelendiğinde ortaokul öğrencilerin sosyal sorumluluk düzeyi ortalama puanı (\bar{X} =3.02) ‘genellikle’ olarak bulunmuştur. Ölçeğin ortalama puanları alt boyutlara göre incelendiğinde yardımlaşma alt boyutu ortalama puanı (\bar{X} =2.86) ‘genellikle’, çevreye duyarlık alt boyutu ortalama puanı (\bar{X} =3.00) ‘genellikle’, birlikte hareket etme alt boyutu ortalama puanı (\bar{X} =3.17) ‘genellikle’ ve sosyal duyarlılık at boyutu ortalama puanı (\bar{X} =3.15) ‘genellikle’ olarak bulunmuştur.

Tablo 3. Ortaokul öğrencilerinin sosyal sorumluluk düzeylerini cinsiyet değişkenine göre incelemeye yönelik yapılan Mann Whitney U testi sonuçları

Sosyal Sorumluluk Alt Boyutları	Cinsiyet	N	$\bar{x}_{sıra}$	$\sum sıra$	z	U	p
Yardımlaşma	Kız	237	244.80	58016.50	-.434	28488.500	.665
	Erkek	246	239.31	58869.50			
Çevreye Duyarlılık	Kız	237	246.37	58389.50	-.679	28115.500	.497
	Erkek	246	237.79	58496.50			
Birlikte Hareket Etme	Kız	237	252.57	59858.00	-1.657	26647.000	.098
	Erkek	246	231.82	57028.00			

Sosyal	Kız	237	234.81	55650.00	-1.125	27447.000	.260
Duyarlılık	Erkek	246	248.93	61236.00			

*p<.05

Tablo 3 incelendiğinde cinsiyet değişkenine göre ortaokul öğrencilerinin sosyal sorumluluk becerileri ölçeği alt boyutlarında anlamlı bir farklılık yoktur. Cinsiyete göre anlamlı farklılık düzeyi yardımlaşma alt boyutunda p=.665, çevreye duyarlılık alt boyutunda p=.497, birlikte hareket etme alt boyutunda p=.098 ve sosyal duyarlılık alt boyutunda p=.260 olarak bulunmuştur. Bulgular incelendiğinde cinsiyet değişkenine göre ortaokul öğrencilerinin sosyal sorumluluk düzeyi alt boyutlarında anlamlı bir farklılık yoktur.

Tablo 4. Ortaokul öğrencilerinin sosyal sorumluluk düzeylerini sınıf düzeyi değişkenine göre incelemeye yönelik yapılan Kruskal Wallis H test

Sosyal Sorumluluk Alt Boyutları	Sınıf Düzeyi	N	$\bar{x}_{sıra}$	Sd	X ²	p
Yardımlaşma	Ortaokul_1	137	220.51	3	8.570	.036
	Ortaokul_2	103	247.90			
	Ortaokul_3	112	232.43			
	Ortaokul_4	131	268.02			
Çevreye Duyarlılık	Ortaokul_1	137	195.66	3	24.520	.000
	Ortaokul_2	103	262.44			
	Ortaokul_3	112	242.32			
	Ortaokul_4	131	274.12			
Birlikte Hareket Etme	Ortaokul_1	137	194.13	3	34.478	.000
	Ortaokul_2	103	231.19			
	Ortaokul_3	112	253.42			
	Ortaokul_4	131	290.80			
Sosyal Duyarlılık	Ortaokul_1	137	223.63	3	13.049	.005
	Ortaokul_2	103	246.45			
	Ortaokul_3	112	220.87			
	Ortaokul_4	131	275.79			

*p<.05

Tablo 4 incelendiğinde sınıf düzeyi değişkenine göre ortaokul öğrencileri sosyal sorumluluk becerileri ölçeği alt boyutlarında anlamlı farklılık bulunmuştur. Sınıf düzeyine göre anlamlı farklılık düzeyi yardımlaşma alt boyutunda ‘p=.036’, çevreye duyarlılık alt boyutunda ‘p=.000’, birlikte hareket etme alt boyutunda ‘p= .000’ ve sosyal duyarlılık alt boyutunda ‘p=.005’ olarak bulunmuştur. Bulgular incelendiğinde sınıf düzeyi değişkenine göre ortaokul öğrencilerinin sosyal sorumluluk düzeyi alt boyutlarında anlamlı bir farklılık vardır.

Tablo 5. Ortaokul öğrencilerinin sosyal sorumluluk düzeylerini sınıf düzeyine göre incelemeye yönelik yapılan ikili gruplar Mann Whitney U testi sonuçları

Sosyal Sorumluluk Alt Boyutları	Sınıf Düzeyi	N	$\bar{x}_{sıra}$	$\sum_{sıra}$	z	U	p
Yardımlaşma	Ortaokul_1	137	146.98	20136.00	-2.704	7264.000	.007
	Ortaokul_4	131	121.45	15910.00			
Çevreye Duyarlılık	Ortaokul_1	137	133.34	18268.00	-3.331	5296.000	.001
	Ortaokul_2	103	103.42	10652.00			
	Ortaokul_1	137	135.55	18570.50	-2.577	6226.500	.010
	Ortaokul_3	112	112.09	12554.50			
	Ortaokul_1	137	152.39	20877.50	-3.893	6522.500	.000

	Ortaokul_4	131	155.97	15168.50			
Birlikte Hareket Etme	Ortaokul_1	137	138.32	18950.50	-3.297	5846.500	.001
	Ortaokul_3	112	108.70	12174.50			
	Ortaokul_1	137	159.91	21907.50	-5.564	5492.500	.000
	Ortaokul_4	131	107.93	14138.50			
	Ortaokul_2	103	134.20	13822.50	-3.382	5026.500	.001
Sosyal Duyarlılık	Ortaokul_4	131	104.37	13672.50			
	Ortaokul_1	137	148.78	20383.00	-3.123	7017.000	.002
	Ortaokul_4	131	119.56	15663.50			
	Ortaokul_3	112	137.14	15360.00	-3.142	5640.000	.002
	Ortaokul_4	131	109.05	142.86.00			

*p<.05

Tablo 5’de sınıf düzeyi değişkenine göre ortaokul öğrencilerinin sosyal sorumluluk düzeylerinde bulunan anlamlı farklılıkların olduğu ikili gruplar ortaya çıkarmak amacıyla Mann Whitney U testi yapılmıştır. Yardımlaşma alt boyutunda 1 ikili grupta, çevreye duyarlılık alt boyutunda 3 ikili grupta, birlikte hareket etme alt boyutunda 3 ikili grupta ve sosyal duyarlılık alt boyutunda 2 ikili grupta anlamlı farklılığın olduğu görülmektedir. Buna göre anlamlı farklılıkların yardımlaşma alt boyutunda ortaokul_1 ve ortaokul_4 (p=.007) ikili grup arasında bulunmuştur. Çevreye duyarlılık alt boyutunda anlamlı farklılığın ortaokul_1 ve ortaokul_2 (p=.001), ortaokul_1 ve ortaokul_3 (p=.010) ve ortaokul_1 ve ortaokul_4 (p=.000) ikili gruplar arasında bulunmuştur. Birlikte hareket etme alt boyutunda anlamlı farklılığın ortaokul_1 ve ortaokul_3 (p=.001), ortaokul_1 ve ortaokul_4 (.000), ve ortaokul_2 ve ortaokul_4 (p=.001) ikili gruplar arasında olduğu görülmüştür. Sosyal duyarlılık alt boyutunda anlamlı farklılığın ortaokul_1 ve ortaokul_4 (p=.002) ve ortaokul_3 ve ortaokul_4 (p=.002) ikili gruplar arasında olduğu görülmüştür. Aşağıda Tablo 6’da ortaokul öğrencilerinin sosyal sorumluluk düzeyleri madde ortalama puanları göre verilmiştir.

Tablo 6. Ortaokul öğrencilerinin maddelere göre sosyal sorumluluk düzeyleri

Sıra	Madde	(\bar{X})
1.	Doğayı önemserim.	3.68
2.	Toplumsal yaşam içerisinde aktif biriyimdir.	3.27
3.	Bir işi işbirliği ile yapmak beni mutlu eder.	3.24
4.	*Çöplerimi rahatlıkla yere atarım.	1.40
5.	Grup olarak iş yapmayı severim.	3.18
6.	Yardım kampanyalarına katılırım.	2.38
7.	Toplum için yararlı bir kişi olduğumu düşünürüm.	3.09
8.	Rahatsız olduğum bir durum ile karşılaştığımda rahatsız olduğum durumu dile getiririm.	3.12
9.	Gönüllü olarak (ihtiyaç sahipleri öğrenciler için kırtasiye yardımı yapmak, ağaç dikme çalışmalarına katılmak gibi) şeyler yapmak hoşuma gider.	3.28
10.	Bitkilere zarar verenleri uyarırım.	3.25
11.	Toplum yararına düzenlenen etkinliklere katılırım.	2.78
12.	Sokak hayvanlarını önemserim.	3.65
13.	Bir ürünü satın alırken, onun çevre dostu (geri dönüşüme uygun, doğaya zarar vermeyen) olmasına önem veririm.	2.78
14.	Çevremdeki kişileri yardım kampanyalarından haberdar ederim.	2.54
15.	Çevreye zarar verenleri uyarırım	3.27
16.	Kullanmadığım eşyalarımı (elbise, ayakkabı, okul malzemeleri vb.) ihtiyacı olanlara veririm.	3.36
17.	Okul içinde sorumluluk almayı severim.	3.11

Tablo 6’da yer alan ortaokul öğrencilerinin sosyal sorumluluk ölçeğinde yer alan maddelerin ortalama puanları incelendiğinde 6, 11, 13 ve 14. maddelerin ($\bar{X}=2.00$) ile ($\bar{X} = 2.99$) aralığında olduğu, 1, 2, 3, 4*, 5, 7, 8, 9, 10, 12, 15, 16 ve 17. maddelerin ($\bar{X}=3.00$) ile ($\bar{X}=4.00$) aralığında olduğu görülmektedir. Maddelerin ortalama puanlarına göre ortaokul öğrencilerinin sosyal sorumluluk düzeylerinin yüksek olduğu görülmektedir.

TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Sosyal sorumluluk bilinci toplumun tümünü tarafından edinilmesi beklenen ve toplumsal duyarlılığın sağlanmasında önemli bir ihtiyaç olduğu söylenebilir. Toplumun içinde yer alan her bireyin gerek uzmanlık alanına yönelik gerekse bireysel becerilerine dayalı olarak topluma yararlı olacak, eksikleri giderecek, fark oluşturacak ve çözüm sağlayacak etkinliklerin içinde yer alması beklenir. Bu kapsamda toplumda sosyal sorumluluk bilincinin oluşturulabilmesi için okul içinde dersler ve etkinlikler ile okul dışında ise kurum ve kuruluşlar tarafından çalışmalara öncelik ve önem verilmesi beklenir. Özellikle yeni nesillere sosyal sorumluluk bilincinin kazandırılması toplumun eksiklerinin giderilmesi ve fark oluşturulması açısından önemlidir. Bu amaçla bireyler eğitim hayatına başladığı günden itibaren sorumluluk alma becerisi ve sosyal sorumluluk bilincini kazanması için etkinlikler ve müfredat çalışmaları yapılabilir. Dolayısıyla bireylerin topluma karşı farkındalıkları oluşur, eksikleri ve yanlışları tespit edebilir ve kendi yetenek ve uzmanlıklarına göre bunları gidermeye yönelik etkinliklere katılır.

Araştırmanın birinci bulgusuna göre ortaokul öğrencilerinin sosyal sorumluluk düzeyi ortalama puanı ‘bazen’ ($\bar{X}=3.02$) olarak bulunmuştur. Alt boyutlar incelendiğinde ise yardımlaşma alt boyutu ortalama puanı ‘bazen’ ($\bar{X}=2.86$), çevreye duyarlılık alt boyutu ortalama puanı ‘hiçbir zaman’ ($\bar{X}=3.00$) birlikte hareket etme alt boyutu ortalama puanı ‘bazen’ ($\bar{X}=3.17$) ve sosyal duyarlılık alt boyutu ortalama puanı ‘bazen’ ($\bar{X}=3.15$) olarak bulunmuştur. Bu sonuç ortaokul öğrencilerinin sosyal sorumluluk düzeylerinin düşük düzeyde olduğunu, buna çalışmalara ihtiyaç olduğunu ve öğrencilerin bu bilincinin yükseltilmesi gerektiğini ortaya çıkarmaktadır.

Araştırmaya benzer türde çalışmalar incelendiğinde ortaokul öğrencilerinin sorumluluk algılarının düşük olduğu ve sosyal bilgiler ile diğer dersler kapsamında sorumluluk algısının kazandırılması gerektiği vurgulanmıştır (Sezer, 2008). Öğrencilere sorumluluk bilincinin kazandırılmasına yönelik ders kitaplarında ve sorumluluk değerine daha fazla yer verilmelidir (Çelik, 2010). Ortaokul 5 ve 6. sınıf öğrencilerinin sosyal olgunluk düzeyleri ortalamasının üzerinde bulunmuştur (Akpınar ve Yıldırım, 2016).

Bu çalışmada ortaokul öğrencilerinin sosyal sorumluluk düzeylerinde cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık görülmemiştir. Başka bir ifadeyle ortaokul öğrencilerinin sosyal sorumluluk düzeyleri cinsiyete göre değişmemektedir. Yapılan araştırmalar incelendiğinde cinsiyete göre öğrencilerin sosyal sorumluluk algıları anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır. kız öğrencilerinin sosyal sorumluluk algıları erkek öğrencilere göre daha yüksektir (Özalp, Tonus ve Sarıkaya, 2008). Cinsiyete göre küresel sosyal sorumluluk ölçeğinin eyleme yönelik sorumluluk, ekolojik sorumluluk, özgeci sorumluluk alt boyutlarında cinsiyete göre anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır (Küçükşen ve Budak, 2017). Öğrencilerin kurumsal sosyal sorumluluk düzeylerinde cinsiyete göre anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır (Hotamışlı, Aydan, Mentese, Yörük, 2010). Cinsiyete göre öğrencilerin sosyal sorumluluk düzeyleri farklılaşmaktadır ve bu durum kız öğrencilerin lehinedir (Akbaş, 2004). Benzer türde yapılan araştırmalar incelendiğinde bu araştırma bulguları ile çoğu araştırmalar benzerlik göstermekle birlikte farklı sonuçların olduğu araştırmalar da görülmektedir. Bunun nedeni ise çalışmada kullanılan ölçme aracı, mekân farklılığı, sınıf düzeyi gibi faktörler etkili olabilir.

Bu çalışmada ortaokul öğrencilerinin sosyal sorumluluk düzeylerinin tüm alt boyutlarında sınıf düzeyi değişkenine göre anlamlı bir farklılık görülmektedir. Ortaokul öğrencileri arasında 6 ve 7. Sınıf öğrencilerinin çevreye karşı duyarlılık bilinci diğer düzeylere göre anlamlı farklılık göstermektedir (Sezer ve Çoban, 2016).İlkokul dördüncü sınıf öğrencilerine göre sorumluluk ödevlerini yapmak ve verilen görevleri yerine getirmek olarak ifade edilmiştir (Karakuş, Kartal ve

Çağlayan, 2016). Öğretmen adayları arasında 4. Sınıfta öğrenim gören öğrencilerin çevreye duyarlılığı diğer sınıf düzeylerine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir (Çabuk, 2003).

Araştırma bulgularının farklı araştırmalar ile karşılaştırılması sonucunda elde edilen sonuçlar incelendiğinde bu araştırmada elde edilen bulguların diğer çalışmalarla benzerlik gösterdiği ortaya çıkmaktadır. Her birey yaş ve eğitim düzeyine, kişisel yetenek ve tutumuna, sosyal ve bilişsel zekâ düzeyine göre topluma yarar ve katkı sağlayabilir. Sosyal sorumluluk bilinci bireylerin topluma kazanım sağlayabileceği ve yararlı olabileceği yaşlardan itibaren kazandırılması amaçlanabilir. Böylece bireyler toplumda var olan ve giderilmeye ihtiyaç duyulan gereksinimleri kendi şartları çerçevesinde giderebilir.

KAYNAKLAR

- Akbaş, O. (2009). İlköğretim okullarında görevli branş öğretmenlerinin değer öğretimi yaparken kullandıkları etkinlikler: 2004 ve 2007 yıllarına ilişkin bir karşılaştırma. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 17 (2), 403-414.
- Akpınar, E. ve Yıldırım, Y. (2016). Cinsiyet faktörünün ortaokul 5. ve 6. sınıf öğrencilerinin sosyal olgunluk düzeyine etkisi. *Uluslararası Alan Eğitimi Dergisi*, 2(1), 20-32.
- Argüden, Y. (2002). *Kurumsal sosyal sorumluluk*. İstanbul: ARGE Danışmanlık Yayınları.
- Association of American Colleges & Universities. (2004). Our students' best work: A framework for accountability worthy of our mission. Association of Amer Colleges.
- Aydın, İ.P. (2001). *Yönetmel, mesleki ve örgütsel etik*. Ankara: Pegem A.
- Bayraktaroğlu G., İlter, B. ve Tanyeri M. (2009). *Kurumsal sosyal sorumluluk: Pazarlamada yeni bir paradigmaya doğru*. İstanbul: Literatür Yayınları.
- Becerikli, S.Y. (2000). Stratejik yönetim planlaması: 2000'li yıllarda işletmeler için yeni bir açılım. *Amme İdaresi Dergisi*, 3, 97-109.
- Bowen, H. (1953). *Social responsibilities of the businessman*. New York: Harper
- Burns, N. and Grove, S. K. (1993). *The practice of nursing research: Conduct, critique & utilization*. Saunders: Elsevier Science Health Science.
- Çabuk, B. (2003). Üniversiteli öğrencilerinin çevre duyarlılıklarının incelenmesi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 36(1), 189-198.
- Carroll A. B. (1991). The pyramid of corporate social responsibility: toward the moral management of organizational stakeholders. *Business Horizons*, 34 (4), 39-48.
- Çelik, F. (2010). *Beşinci sınıf sosyal bilgiler programında sorumluluk, estetik ve doğal çevreye duyarlılık değerlerinin kazandırılmasına ilişkin öğrenci ve öğretmen görüşleri*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.
- Commision of the European Communities (2001). Green Paper: Promoting a European Framework for Corporate Social Responsibility.
- Eilbirt, H. and Parket, I. R. (1973). The practice of business: The current status of corporate social responsibility. *Business Horizons*, 16(4), 5-14.
- Ergül, H. F. ve Kurtulmuş, M. (2014). Sosyal sorumluluk anlayışının geliştirilmesinde topluma hizmet uygulamaları dersine ilişkin öğretim elemanlarının görüşleri. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 13(49), 221-232.
- Erol, E. (2002). *Stratejik yönetim ve işletme politikası*. İstanbul: Beta Yayın.
- Frederick, W. C. (2006). *Corporation be good: The story of corporate social responsibility*. USA: Dog Ear Publishing.
- Friedman, M. (2007). The social responsibility of business is to increase its profits. In W. C. Zimmerli, K. Richter, and M. Holzinger (Eds.) *Corporate ethics and corporate governance* (pp. 173-178). Berlin: Springer.
- Hellison, D. (2014). Fiziksel aktivite yoluyla bireysel ve sosyal sorumluluk öğretimi (Çev. Ed. B. Filiz). Ankara: Nobel Akademi.
- Hotamışlı, M., Aydan, Ç., Mentеше, A. ve Yörük, E. (2010). Kurumsal sosyal sorumluluk bilinci: Afyon Kocatepe Üniversitesinde karşılaştırmalı bir araştırma. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(34), 280-299.

- Karakuş, C., Kartal, A. ve Çağlayan, K. T. (2016). İlkokul öğrencilerine göre sorumluluk. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 49(1), 1-20.
- Koontz, H. and O'Donnell, C. (1976). *Management: A systems and contingency analysis of managerial functions*. USA: McGraw Hill.
- Kotler, P. and Lee N. (2005). *Corporate social responsibility: doing the most good for your company and your cause*. New Jersey: John Wiley & Sons Inc.
- Küçükşen, K. ve Budak, H. (2017). Lise öğrencilerinin sosyal değer tercihlerinin küresel sosyal sorumluluk düzeylerine etkisi. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 6(3), 1813-1826.
- May, S. K., Cheney, G. and Roper, J. (2007). *The debate over corporate social responsibility*. USA: Oxford University Press.
- Minareci, Y. (2007). *Turizm işletmelerinde kurumsallaşma ve sosyal sorumluluk: otel işletmelerinde bir uygulama*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Mohr, L. A., Webb D. J. and Haris, E. (2001). Do consumers expect companies to be socially responsible? the impact of corporate social responsibility on buying behavior. *The Journal of Consumer Affairs*, 35, (1) 45–71.
- Mullerat, R. (2010). *International corporate social responsibility*. UK: Kluwer Law International.
- Nalbant, Z. E. (2005). İşletmelerde sosyal sorumluluk ve iş ahlakı. *Yönetim ve Ekonomi Dergisi*, 12(1), 193-201.
- Özalp, İ., Tonus, H. Z. ve Sarıkaya, M. (2008). İktisadi ve idari bilimler fakültesi öğrencilerinin kurumsal sosyal sorumluluk algılamaları üzerine bir araştırma. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(1) 69–84.
- Özgener, Ş. (2000). *İş ahlakı ve sosyal sorumluluk*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Özüpek, M. N. (2004). *Kurum imajında sosyal sorumluluk: kurumsal ve uygulamalı bir çalışma*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Şahin, E. (1996). *İşletme ve çevre etkileşimi ve işletmelerin sosyal sorumluluğu*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Schlechty, P. C. (2005). *Okulu yeniden kurmak*. (Çev. Y. Özden). Ankara: Nobel Yayınları.
- Sezer, A. ve Çoban, O. (2016). Ortaokul öğrencilerinin sorumluluk değeri algıları. *Uşak Üniversitesi Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 2(1), 22-39.
- Sezer, T. (2008). *İlköğretim 6. sınıf sosyal bilgiler dersinde sorumluluk değerinin öğretimine ilişkin öğretmen görüşleri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Sliwka A. (2005) Citizenship education as the responsibility of an entire school: Structural and cultural implications. In G. Himmelman and D.Lange (eds) *Demokratiekompetenz*. VS Verlag für Sozialwissenschaften. Germany: Springer.
- Wentzel, K. R. (1991). Relations between social competence and academic achievement in early adolescence. *Child Development*, 62, 1066-1078.
- Yılmaz, K. (2011). Eğitim fakültelerinin sosyal sorumluluğu ve topluma hizmet uygulamaları dersi: Nitel bir araştırma. *Kuramsal Eğitimbilim Dergisi*, 4(2), 86-108.

Extended Abstract

People prefer to fulfil the social responsibilities to the society by reporting or meeting the deficiencies of media, institutions, organisations, associations and foundations. The fact that a responsibility is social can be expressed as removing or minimizing the factors that affect the society negatively, providing benefits to the society, and being able to meet the needs of the society. The concept of social can be defined in relation to the society itself or its strata and towards society. The concept of responsibility can be defined as the ability of the individual to fulfil his/her duty and obligations given by the society or the institution to meet the expectations. The responsibility is to fulfil the tasks expected from the individual within the whole set of rules. Responsibility is the explanation of the activities performed by an institution and to undertake the situations that occur as a result of these activities. The basis of the social responsibility approach is to work for the benefit of the society, to carry out activities that will make a difference in the society and to meet the needs of the society. From

this point of view, social responsibility can be defined as the fulfilment of the duties and abilities given to the individual for the benefit of society. Social responsibility is to make activities that will make a difference in the society as well as reducing the events that will negatively affect the society. Social responsibility is the protection of the rights and interests of individuals and concerns the entire society. Social Responsibility is to use the sources to the benefits of society. The aim of this study is to determine the social responsibility levels of secondary school students. For this aim, following questions were investigated; 1. What is the social responsibility level of secondary school students? 2. Do the social responsibility levels of secondary school students differ by gender? 3. Do the social responsibility levels of secondary school students differ by grade level? This is a quantitative research designed as survey model which aims to determine the social responsibility levels of secondary school students. Survey models aim to reveal a situation that exists in the past or present. Quantitative research is the systematic acquisition of information on the subject. The study group of the study consists of 483 students studying at all levels of a secondary school in Kayseri district in the 2019-2020 academic year. The study was conducted by 237 (49.1%) female 246 (50.9%) male students. According to the grade level variable, there are 137 (28.4%) grade 1, 103 (21.3%) grade 2, 112 (23.2%) grade 3 and 131 (27.1%) grade 4 students. The research data were collected with the 'Social Responsibility Scale for Secondary School Students' developed by Eryılmaz and Deveci (2019). The scale consists of 4 sub-dimensions and 17 items which are helpfulness, environmental awareness, cooperation and social awareness. The scale used in the study is a 4-point Likert type and the scale ranges are defined as "Never", "Sometimes", "Generally" and "Always". The research data were collected from the students studying at all levels of secondary school by hand in a week. Students were informed that the data would not be shared and necessary attention would be paid to the privacy and sensitivity of the data. 518 secondary school students participated in the study and 35 forms filled in without care were excluded from the analysis. According to the validity and reliability analysis of the scale, the KMO value of the scale was found as .88, the result of Bartlett's test was 2029.614 and the Cronbach alpha coefficient value was .83. In addition, helpfulness sub-dimension Cronbach alpha coefficient value is .733; environmental awareness Cronbach sub-dimension Cronbach alpha coefficient value is .568; cooperation sub-dimension Cronbach alpha coefficient value is .614 and social awareness sub-dimension Cronbach alpha coefficient value is .544. These results are similar with the results of the original scale. According to research findings secondary school students' social responsibility levels mean score is 3.02, helpfulness sub-dimension mean score is 2.86, environmental awareness sub-dimension mean score is 3.00, cooperation sub-dimension mean score is 3.17 and social awareness sub-dimension mean score is 3.15. Secondary school students' social responsibility levels do not differ according to gender variable. Secondary school students' social responsibility levels significantly differ according to grade. At helpfulness sub-dimension significant differences were viewed between grade_1 and grade_4 and in favour of grade_1, at environmental awareness sub-dimension significant differences were viewed between grade_1 and grade_2 and in favour of grade_1, between grade_1 and grade_3 and in favour of grade_1, between grade_1 and grade_4 and in favour of grade_1, at cooperation sub-dimension significant differences were viewed between grade_1 and grade_3 and in favour of grade_1, between grade_1 and grade_4 and in favour of grade_1, between grade_2 and grade_4 and in favour of grade_2, at social awareness sub-dimension significant differences were viewed between grade_1 and grade_4 and in favour of grade_1, between grade_3 and grade_4 and in favour of grade_3. These results indicate similarities with other studies. Each individual can benefit and contribute to the society according to their age and education level, personal ability and attitude, and social and cognitive intelligence level. From this aspect individuals should gain the social responsibility awareness starting from the early ages. Thus people can fulfil the social necessities within the frame of their own conditions.